

Van de Voorzitter

Mooi nieuws in tijden van crisis: het gaat nog steeds goed met de criminologie. De studentenaantallen blijven stabiel hoog, de vier opleidingen zijn onlangs weer gevisiteerd, een aantal afdelingen heeft ook de *midterm* review van het onderzoek er alweer op zitten, waar bezuinigd moest worden zijn de criminologen er genadig vanaf gekomen en binnen en buiten onze vereniging bruist het van de activiteit. Binnen de NVK (of C...) staan er zoveel plannen in de stijgers dat wij voor het eerst sinds tijden weer eens een Algemene Leden Vergadering bijeen roepen, waar bijvoorbeeld het voorstel tot naamsverandering, van NVK naar NVC, en de oprichting van 'divisies' op verschillende deelterreinen van de criminologie op de agenda staat – die agenda is elders in dit nummer opgenomen.

Om een goede opkomst te bevorderen hebben we deze ALV gekoppeld aan een bijzonder interessante themamiddag over 'Transparantie en methoden van onderzoek in de criminologie', naar aanleiding van het KNAW-rapport 'Zorgvuldig en integer omgaan met wetenschappelijke onderzoeksgegevens', waar de voorzitter, Professor C.J.M. Schuyt onder meer in zal gaan op mogelijke implicaties van de bevindingen voor de criminologie. Een uitnodiging daartoe vindt u ook in deze Nieuwsbrief.

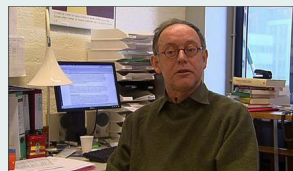
En er is meer nieuws. Mochten we vorig jaar een nieuw Nederlandstalig tijdschrift, het *Tijdschrift over Cultuur en Crimina-*

liteit, begroeten, nu is er ook aan de hele andere kant van het criminologische spectrum een nieuw tijdschrift bij gekomen: *Crime Science*. Over beide vindt u meer in deze nieuwsbrief. Naast het komende NVK-congres (13-14 juni 2013), dat externe perspectieven op criminaliteit als thema heeft, vindt u ook een aankondiging voor het culturele criminologie congres, dat dit keer over 'verzet' zal gaan: een oude bekende uit de kritische criminologie, die in deze economische crisis een nieuwe relevantie krijgt.

Verder vindt u in deze nieuwsbrief vooral veel Henk Elffers: eerst een interview met deze wiskundige in de criminologie en dan een bespreking van enkele door hem begeleide masterscripties. En voorts zijn er, zoals gebruikelijk, de verslagen van een aantal congressen en van de laatste NVK-themamiddag. Wat mij rest is u allen een voorspoedig 2013 te wensen en u van harte uit te nodigen voor de activiteiten die de vereniging in het komende jaar op til heeft staan.

Namens het bestuur van de NVK
René van Swaaningen, voorzitter

Het Interview

Een interview met Henk Elffers
Joris van Wijk

Vrijdag 13 september 2013 zal Henk Elffers zijn afscheidsrede als hoogleraar empirische bestudering van de strafrechtspleging aan de Vrije Universiteit uitspreken. Het einde van een tijdperk. De redactie neemt een voorschot op zijn afscheid door met deze nestor van de criminologie terug te kijken op zijn rijke werkzame leven.

Methodologie

Henk heeft in zijn carrière een groot aantal promovendi begeleid bij het opzetten van onderzoek. In het verleden waren dit cursussen voor aio's die waren aangesloten bij wijlen Onderzoeksschool Maatschappelijke Veiligheid (OMV). Tegenwoordig zijn het vooral promovendi en jonge onderzoekers van het NSCR en de VU. Hij – ik kan uit eigen ervaring spreken – benadrukt in deze cursussen altijd het belang van een goede methodische onderbouwing van empirisch onderzoek. Vooraleer de data te presenteren, daarom het volgende:

- Dit artikel is een N=1 studie. De gepresenteerde data zijn gekregen middels een enkel semi-gestructureerd interview dat plaatsvond op de flexibele werkplek (1A-54) van de au-

INHOUDSOPGAVE

- 1 Van de Voorzitter
- Het Interview
 - Een interview met Henk Elffers
- 3 Crime Science: Editorial statement
- 4 Criminologische conferenties
 - Verslag van twee witwascongressen
 - Verslagstudiemiddag 'Antisociaal gedrag in de jeugdvolwassenheid'
- 6 Buitengewone masterscripties
- 10 Recent verschenen
- 11 Oraties en Promoties
 - Benoemingen, onderscheidingen, enz.
 - Agenda
- 12 Oproep Algemene Leden Vergadering NVK
 - Voor aankondiging NVK studiemiddag
 - Voor aankondiging International Cultural Criminology Conference
- 13 Colofon

teur. Er zijn geen aanvullende bronnen geraadpleegd om de betrouwbaarheid van respondent's uitspraken te toetsen.

- De respondent is niet betaald voor zijn medewerking. Een door de auteur aangeboden kopje automatenkoffie is door de respondent vriendelijk afgeslagen.
- Er is tijdens het interview geen gebruik gemaakt van een bandopnameapparaat of andere meer moderne vormen van digitale *voice recording*. Wel zijn met behulp van een zwarte BIC pen enige aantekeningen gemaakt.
- De auteur en de respondent kennen elkaar al jaren en hebben een goede verstandhouding. Alhoewel de auteur niet in een directe afhankelijkheidsrelatie ten opzichte van de respondent verkeert, kan niet worden uitgesloten dat positieve aspecten van de respondent sterker naar voren komen dan de – voor zover die al zouden bestaan – negatieve.

Hoe een Amsterdamse wiskundige een Rotterdamse rechtspsycholoog wordt

In 1974 studeerde Henk aan de Universiteit Amsterdam cum laude af als wiskundig statisticus. Hij ging aan de slag bij het 'Mathematisch centrum', voorloper van het huidige Centrum Wiskunde en Informatica (CWI). Henk en zijn collega's waren daar voor wetenschappelijk Nederland een soort vraagbaak over statistiek. Of het nu medici, historici of sociologen waren, *number cruncher* Henk voorzag ze van advies. Hij zat er prima op zijn plek, maar het mathematisch centrum was nog niet klaar voor zijn moderne inborst. Toen Henk twee jaar later vader werd en uitkeek naar een parttime betrekking, gaf het centrum niet thuis. Henk schakelde snel en vond een baan als docent bij de afdeling sociale geografie van de Universiteit Utrecht. "Daar mocht ik wel een kind", vertrouwde hij de auteur toe.

De jaren '70 gingen over in de jaren '80. Henk's tijdelijke contract in Utrecht liep af op het moment dat de wereld in een diepe economische crisis verkeerde. Krakkers maakten het centrum van Amsterdam onveilig en Henk dreigde werkloos op straat te staan. Wat is in die omstandigheden een betere plaats om stabiliteit en rust te vinden dan de Rotterdamse rechtenfaculteit? Henk kon er aan de slag en zette ietwat opportunistisch zijn oude consultancy pet weer op. Hij voorzag de Rotterdamse juristen van vrijwel alle mogelijke vormen van advies: het opzetten van empirisch onderzoek, statistiek, IT, Henk Elffers dacht met de mensen mee. En toenmalig hoogleraar rechtspsychologie Dick Hessing dacht weer met Henk mee door hem aan te moedigen om te promoveren. Henk hapte toe en zou jarenlang de psyche van het uitschot van de maatschappij onderzoeken: belastingontduikers. De criminoloog Henk Elffers was geboren, al noemde hij zich nog gewoon rechtspsycholoog (wat op zich natuurlijk al gek is voor een wiskundige).

Toch leverde hij in die jaren al belangrijke bijdragen aan het criminologisch onderzoeksveld. Zo verscheen in 1996 in het Tijdschrift voor Criminologie een, om zijn eigen woorden te gebruiken, "snijdende kritiek" op de conclusies van de Commissie van Traa.¹ De beoordelingsbetrouwbaarheid van het onderzoek van de vier hoogleraren criminologie die op verzoek van de Commissie die de aard en omvang van de georganiseerde criminaliteit in Nederland hadden beschreven, werd kritisch langs de meetlat gehouden. Hoe konden wetenschappelijke peers controleren of zij hun werk naar behoren hadden gedaan als de geanalyseerde dossiers geheim bleven? Kon er

onder zulke omstandigheden nog wel worden gesproken van wetenschappelijk onderzoek? Hiermee nam Henk midden jaren '90 al een voorschot op de NVK studiemiddag die op 5 februari 2013 gewijd zal worden aan "Transparantie en Onderzoeksmethoden in de Criminologie" (zie *aankondiging in deze nieuwsbrief*).

Rationele keuzes

20 jaar lang zou Henk tussen zijn woonplaats Amsterdam en Rotterdam pendelen. In 2000 maakte hij de rationele keuze om als senior onderzoeker bij het snel groeiende NSCR aan de slag te gaan. Henk profileerde zich vanaf dat moment als criminoloog. Daarna ging het snel. In 2001 volgde hij Peter van Koppen op als parttime hoogleraar aan de Antwerpse universiteit, waar hij leerde "dat Nederlandse studenten vaak ten onrechte hun mond open doen, terwijl Belgische studenten vaak ten onrechte zwijgen". Toen de universiteit van een kille buitenwijk naar de gezellige binnenstad verhuisde, verruilde Henk in 2007 het Antwerpse hoogleraarschap voor dat aan de VU. Hij ging er financieel niet op vooruit en zou tot zijn pensioen worden omgeven door goedkoop gebouwde Buitenveldertse jaren '60 appartementen in plaats van de rijke Vlaamse 19e eeuwse architectuur. Niet zo'n rationele keuze? Het hangt er allemaal maar vanaf hoe je het bekijkt. Lees een van Henk's vele publicaties over *rational choice theory* er maar op na. Anders dan de gesimplificeerde en soms karikaturale samenvattingen die in de meeste criminologische handboeken worden gepresenteerd, is literatuur over rationele keuzes veel gelagder en complexer dan vaak wordt verondersteld. Het gaat niet alleen om geld of status. 'Emoties' en 'sociale kosten' worden bij beslissingen ook altijd meegewogen, zie Becker's originele stuk uit 1968. En zo was het ook bij Henk; hoe prettig Antwerpen ook was, door de afstand was het moeilijk aansluiting bij andere onderzoekers te vinden. En Henk werkt graag samen plannetjes uit, wil wat reuring om zich heen. Laat ik het maar gewoon schrijven (op papier lijkt het net iets minder eng dan wanneer het wordt uitgesproken) Henk is nu eenmaal een 'mensenmens'. Ja, zelfs die mensen zijn op hun eigen manier - als ik Henk goed heb begrepen - rationeel. Verwarrend? Meer over rationele keuzes en emoties van personen, verschijnen binnenkort in een door Henk en Jean Louis Van Gelder gedit boek over *rational offenders*.

Experimenten

Wie het academisch werk van Henk leest, valt nog meer op. Als een van de weinige Nederlandse criminologen voert hij graag experimenten uit. Niet in een laboratorium setting, maar in *real life*. Makkelijk is dat echter allerm minst. Experimenteren in de sociale werkelijkheid is op zich al moeilijk genoeg, maar een belangrijker belemmering is dat politie, OM en rechters zich niet graag in de kaarten laten kijken of zich laten voorschrijven wat ze moeten doen. Jammer; een kleine investering zou zoveel kennis kunnen opleveren. "Het liefst zou ik rechters bijvoorbeeld ooit eens zover krijgen dat ze gaan experimenteren met straffen. Niet voor heel serieuze delicten, maar met het kleinere spul. Diefstal? Het lot bepaalt: A krijgt 240 uur taakstraf, B krijgt 2 weken gevangenisstraf. En dan kijken wat het effect is. Maar rechters willen er niet aan." Toch hebben Henks verzoeken tot medewerking af en toe ook wel succes. Met een aantal collega's van de VU wordt nu bijvoorbeeld geëxperimenteerd met verschillende surveillance-strategieën binnen de politie.

De toekomst

We komen bij het eind van ons gesprek. Henk wil heel graag nog wat zeggen. Hij maakt zich zorgen over de jeugd. Die jeugd van tegenwoordig kan door de wijzigingen in het promovendebelief nauwelijks nog aan een promotieplek komen. Het Nederlandse systeem gaat steeds meer op het Amerikaanse lijken en dat is niet best. De meeste Amerikanen die Henk tegenkomt zijn altijd zo jaloers op het hoogwaardige niveau van de Nederlandse aio-trajecten. Met de recente wijzigingen zullen er steeds minder promovendi worden opgeleid. En dat terwijl de Nederlandse criminologie internationaal gezien zoveel te bieden heeft, vooral door het over het algemeen innovatieve en degelijke gebruik van methoden en technieken. Een gemiste kans....

Over zijn eigen toekomst maakt Henk zich een stuk minder zorgen. We zullen hem de komende jaren wat minder in het Nederlands criminologisch landschap zien; druk met de kleinkinderen, wandelen en de andere vreugden die bij het leven van de *pensionado* horen. Toch zullen we hem nog wel geregeld in persoon of geschrift tegen kunnen komen: hij blijft bij het NSCR parttime onderzoek doen naar *guardianship*. Met name in de wintermaanden zal hij als *visiting lecturer* wat bijbeunen aan de Australische *riviera* bij de Griffiths School of Criminology and Criminal Justice in Brisbane. Over rationele keuzes gesproken....

¹ Elffers H. & D.J. Hessing (1996) Het beste onderzoek van deze eeuw? Over de betrouwbaarheid en geldigheid van het onderzoek van de groep Fijnaut, *Tijdschrift voor Criminologie*, 38, 2, p.114-122.

Crime Science: Editorial statement

Marianne Junger (Professor of Social Safety Department of Public Administration, Institute of Governance Studies (IGS) University of Twente); Pieter Hartel (Professor of computerscience Faculty of Electrical Engineering, Mathematics and Computer Science, University of Twente); Gloria Laycock (Professor of Crime Science, University College London); Jerry Ratcliffe (Professor & Chair, Dept. of Criminal Justice, Temple University).

Begin dit jaar is een nieuw tijdschrift 'Crime Science' opgericht. Waarom is, volgens ons dit nieuwe tijdschrift belangrijk? De reden is dat er geen daadwerkelijk multidisciplinair wetenschappelijk tijdschrift bestaat dat gericht is op de bestudering van omgevingsinvloeden op en de situationele preventie van criminaliteit. De bestaande tijdschriften die preventie hoog in het vaandel hebben staan zijn vooral criminologische tijdschriften. In Crime Science hopen wij multidisciplinair wetenschappelijk onderzoek te publiceren dat relevant is voor criminaliteitspreventie, en dat voldoet aan de hoogste eisen van wetenschappelijk onderzoek voldoet en uit alle relevante disciplines afkomstig is.

In een tijd dat studies aangeven dat antisociaal gedrag een sterke genetische basis heeft (Moffitt, 2005; Rhee & Waldman, 2002) is het van belang om daarnaast ook te laten zien hoe krachtig de omgevingsinvloeden zijn op gedrag, inclusief

crimineel gedrag. Hieronder geven we wat voorbeelden. Een interessante casus is diefstal van koper. Sidebottom et al (2011) lieten zien dat er een sterke relatie bestaat tussen de maandelijkse schommelingen van de koperprijs op de grondstoffenbeurs en de diefstal van koper van het Engelse spoornetwerk. Dit is bijzonder omdat we er niet van uitgaan (wellicht onterecht) dat koperdieven regelmatig de grondstofprijzen op de beurs nagaan. Toch dringt de invloed van de beursprijzen van koper blijkbaar door bij potentiële dieven. Een vergelijkbare relatie is gevonden met benzinediefstal en de olieprijs (Moffatt & Fitzgerald, 2006).

Er zijn ook subtiele effecten. Wordt een object vaker gestolen als het alleen ligt of wanneer dat object samen met een tweede object ligt? Die vraag is onderzocht in een universitaire bibliotheek. Wortley & McFarlane (2011) onderzochten of een kopieerkaart die alleen ligt op een balie vaker werd gestolen dan een kopieerkaart die naast een boek ligt. Zij vonden dat een kaart alleen vaker wordt gestolen dan een kaart naast een boek. De auteurs denken dat het begrip 'guardianship' helpt een verklaring hiervoor te geven. Het boek naast de kaart is een soort toezichthouder van de kaart. Door het boek kan een potentiële dief denken dat de eigenaar van het boek & kaart zo terug komt voor zijn eigendommen.

Technologie is van groot belang voor criminaliteit en voor criminaliteitspreventie. Duidelijk is dat het internet ons leven makkelijker maakt, maar het maakt ook het plegen van veel delicten mogelijk, zowel vermogensdelicten (identiteitsgegevens stelen), als geweldsmisdrijven (cyber-pesting). Technologie helpt vaak ook om criminaliteit tegen te gaan. Veel preventie is 'techno-preventie'. Een belangrijke preventiemaatregel tegen woninginbraak is 'target hardening', andere voorbeelden van technopreventie zijn cameratoezicht, alcoholsloten voor de auto, startonderbrekers. De samenwerking tussen de sociale en de technische wetenschappen kan goed worden toegepast op het gebied van de studie en de preventie van criminaliteit.

Graag nodigen wij ook beleidsmakers en politiemensen uit om hun problemen aan het onderzoeksweld kenbaar te maken. Crime Science is 'probleem gestuurd' en onderzoekers willen wij graag bijdragen aan het oplossen. Het doel van Crime Science is om de effecten van de omgeving op criminaliteit te documenteren, te besturen en te bekijken hoe die effecten kunnen worden omgezet in 'slimme preventie'. Slimme preventie kun je omschrijven als de minimale interventie die streeft naar een maximaal preventief effect. Wij streven ernaar dat het tijdschrift Crime Science een forum biedt aan dergelijk onderzoek.

Crime Science is een open access tijdschrift (zie <http://www.springeropen.com/sites/9014/download/Factsheet.pdf> of <http://www.openaccess.nl/index.php/whatsinitforme> voor de voordelen van het systeem). Iedereen kan de artikelen gratis downloaden. De auteurs betalen voor het publiceren in het tijdschrift. Wel is het zo dat als de auteur werkt bij een universiteit die een contract heeft met Springer (onze uitgever), publiceren gratis is. Dit systeem is even wennen voor auteurs voor wie dit nieuw is. Betalen om te publiceren doe je niet graag. Daar staat tegenover dat iedereen gemakkelijk je artikel kan vinden en dus kan citeren. De impact factoren van open access tijdschriften is relatief hoog: Xu et al. (2011) conclu-

deren op basis van een studie waarin ze de citaties vergelijken van artikelen in Open Access tijdschriften en niet-Open Access tijdschriften, dat artikelen uit Open Access tijdschriften 138.87% vaker worden geciteerd.

Wij nodige iedereen uit om een kijkje te nemen op de website: <http://www.crimesciencejournal.com/>.

Literatuurlijst

- Moffatt, S., & Fitzgerald, J. (2006). The relationship between petrol theft and petrol prices. *Crime and Justice Bulletin* 101, 1-6. Retrieved from [http://info.lawaccess.nsw.gov.au/lawlink/bocsar/ll_bocsar.nsf/vwFiles/CJB101.pdf/\\$file/CJB101.pdf](http://info.lawaccess.nsw.gov.au/lawlink/bocsar/ll_bocsar.nsf/vwFiles/CJB101.pdf/$file/CJB101.pdf)
- Moffitt, T. E. (2005). Genetic and Environmental Influences on Antisocial Behaviors: Evidence from Behavioral-Genetic Research. In J. C. D. T. F. Jeffrey C. Hall & H. Veronica van (Eds.), *Advances in Genetics* (Vol. Volume 55, pp. 41-104): Academic Press.
- Rhee, S. H., & Waldman, I. D. (2002). Genetic and environmental influences on antisocial behavior: A meta-analysis of twin and adoption studies. *Psychological Bulletin*, 128(3), 490-529.
- Sidebottom, A., Belur, J., Bowers, K., Tompson, L., & Johnson, S. D. (2011). Theft in Price-Volatile Markets: On the Relationship between Copper Price and Copper Theft. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 48(3), 396-418.
- Wortley, R., & McFarlane, M. (2011). The role of territoriality in crime prevention: A field experiment. *Security Journal*, 24, 149- 156.
- Xu, L., Liu, J., & Fang, Q. (2011). *Analysis on open access citation advantage: an empirical study based on Oxford open journals*. Paper presented at the Proceedings of the 2011 iConference, 2011.

Criminologische Conferenties

Verslag van twee witwascongressen

Melvin Soudijn

In het nieuwe regeerakkoord van 2012 is opgenomen dat de aanpak van de georganiseerde misdaad verder wordt geïntensifieerd. Dat zal specifiek gebeuren door witwassen strenger te bestraffen en criminele vermogens beter af te romen. Ook krijgen de belastingdienst, de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst / Economische controledienst hier meer capaciteit voor toebedeeld. Witwassen is dus een aandachtsgebied dat redelijk in de lift zit. Geen wonder dat er afgelopen november gelijktijdig in Amsterdam twee congressen over witwassen plaatsvonden. Ik heb beide congressen bezocht, aangezien het ene congres twee dagen, en het ander slechts een dag duurde.

Het eerste congres is door Kerckebosch georganiseerd en handelt over de aanpak van witwassen. Het is bedoeld als een kennisplatform voor Nederlandse overheidambtenaren, personen uit de financiële wereld en academici die te maken hebben met de aanpak van witwassen. Ook kunnen advocaten met het bezoeken van dit congres enkele van hun jaarlijks verplichte

studiepunten binnenhalen. Dit laatste onderdeel lijkt echter niet echt storm te lopen gezien het geringe aantallen personen die als advocaat op de deelnemerslijst stonden. Maar ook vanuit de wetenschap was het droef gesteld. Ik geloof dat de enig aanwezige wetenschappers allemaal zelf als spreker stonden geboekt.

Ook op het tweede congres waren de meeste aanwezige academici gastsprekers. Dit congres is door de universiteit van Utrecht georganiseerd naar aanleiding van een onderzoeksrapport dat zij voor de Europees Commissie hebben uitgevoerd. Het gaat om "The economic and legal effectiveness of anti-money laundering and combatting terrorist financing policy (ECOLEF)". Enkele bevindingen uit dit onderzoeksrapport (dat binnenkort vrijkomt) werden gepresenteerd door de Utrechtse onderzoekers zelf. Daarnaast waren ook enkele buitenlandse gastsprekers (waaronder bekende namen in dit onderzoeksveld als Michael Levi, Peter Reuter, Friedrich Schneider en Ernesto Savona) uit de universitaire wereld ingevlogen. Omdat er ook beleidsmedewerkers en ambtenaren uit diverse Europese landen aanwezig waren, was de voertaal Engels.

Ondanks de ongelukkige keus van de organisatoren om hetzelfde onderwerp op dezelfde dag te presenteren, was er verder weinig sprake van overlap. Het congres van Kerckebosch focuste sterk op de Nederlandse situatie. Dat begon wat stroef met een presentatie van mevrouw Witteveen, secretaris van het Financieel Expertise Centrum (FEC). Zij gaf een kort overzicht wat dit centrum behelst en de plannen voor de nabije toekomst. Zo zal er onder andere een onderzoek starten naar de integriteit van pensioenfondsen in Nederland. Ook is er al een afgerond verkennend onderzoek naar de dreigingen van witwassen. Daarop wilde de zaal natuurlijk graag weten wat die dreigingen dan zijn, maar het rapport moest geheim blijven. Dit kon zij niet met de zaal delen. Je vraagt je als toehoorder dan af waarom iemand het in hemelsnaam over een geheim rapport gaat hebben als er toch niks over gezegd mag worden.

In andere presentaties werd ingegaan op nieuwe ontwikkelingen in Europese en Nederlandse regelgeving. Zo gaf Rutger de Doelder aan dat het gezaghebbende Financial Action Task Force dit jaar zijn richtlijnen heeft aangepast. Er staat nu ook vermeld dat gelden uit belastingontduiking als witwassen kunnen worden gemarkeerd. Dit was al sinds 2008 het geval in Nederland, maar aangezien dat in veel andere landen nog niet zo was, is het afwachten hoe deze richtlijn zal worden geïmplementeerd. Want landen die zich niet aan deze richtlijnen houden, kunnen door met name Amerikaanse organisaties als een risico worden gezien en op een zwarte lijst eindigen. Het is dus interessant om te kijken hoe de Zwitsers hier mee om gaan.

De beleving bij witwassen is duidelijk verschillend bij de sprekers. De sprekers die meer met strafrecht te maken hebben, zien dat het wetsartikel inmiddels breed wordt toegepast. Witwassen heeft niet alleen te maken met vastgoedfraude, maar ook met contante opbrengsten van bijvoorbeeld de straathandel in cocaïne. Door de officier Cor Kok werd een mooi overzicht van de nieuwste jurisprudentie gegeven. Een belangrijke wijziging die er aan gaat komen, is dat witwassen van zes naar maximaal acht jaar wordt verhoogd. De advocaat Nooitgedag die ook als spreker optrad, houdt daarom zijn hart vast. Om-

dat het een breed strafrechtartikel is, wordt straks misschien iedereen die enig financieel voordeel aan zijn delict behaalt ook voor witwassen vervolgd. Peter Diekman, registeraccountant, stond echter nog op het uitgangspunt dat witwassen alleen van toepassing is als het om hele grote bedragen gaat die per bank worden overgemaakt. Helaas voor hem denkt de wetgever daar dus echter anders over.

Op het tweede congres lag de nadruk sterk op een onderling vergelijk van de aanpak van witwassen per Europees land. Daarbij werd per land de inrichting en uitvoering van de Europese richtlijnen voor de bestrijding van witwassen met elkaar vergeleken. De rol van informatiestromen binnen het opsporings- en vervolgingsapparaat hadden hierbij prioriteit. Dit levert voor criminologen niet altijd (of totaal niet) boeiend materiaal op en is in eerste instantie dan ook meer een exercitie die juristen en organisatiedeskundigen zal bekoren. Een aardig voorbeeld van de mismatch tussen economen en criminologen was de poging van Ioana Deleanu om uit te vogelen in welk land je als witwasser het best je overtreding zou kunnen begaan. Met andere woorden, waar zou je het best je straf kunnen uitzitten als je wordt gepakt? Zij beredeneerde dit aan de hand van een eenvoudig uitgangspunt: de kans om gepakt te worden keer het aantal jaar gevangenisstraf. De kans om gepakt te worden werd vervolgens per land gemeten aan de hand van een score voor het aantal schakels waarlangs witwassignalen lopen van met name Financial Intelligence Units, de politie en het Openbaar Ministerie voor het bij de rechtbank komt. De strafmaat werd becijferd door per land te kijken naar de maximumstraf voor witwassen en daar de helft van te nemen. Criminologen in de zaal reageerde niet zo enthousiast op dit verhaal. Zo is er geen rekening gehouden met andere risico's, zoals de kans dat iemand ook een ontnemingsvordering of extra boete krijgt, het gevangenisregime zelf, hoeveel FTE ook daadwerkelijk beschikbaar zijn voor de opsporing van witwassen, waarom de snelheid van witwassignalen een goede proxy voor de aanpak van witwassen is, etc.

Een ander twistpunt dat op het tweede congres onder de oppervlakte bleef sluimeren, heeft betrekking op het schatten van de omvang per land van het criminele geld en de percentages die hiervan worden witgewassen. De basis voor deze schattingen vormt een model dat door de Australiër John Walker is ontwikkeld (aanwezig als gastspreker) en ook door de organisatoren van het congres wordt gebruikt. Deze aannames worden echter door criminologen sterk bestreden. Zij wijzen erop dat er grote vraagtekens zijn te plaatsen bij de percentages die Walker en consorten hanteren omdat enige vorm van empirische basis geheel ontbreekt. Maar omdat zij zelf er niets tegenover kunnen plaatsen (behalve nog meer vraagtekens), hebben zij de afgelopen jaren duidelijk het argument verloren. De macht van concrete getallen is te sterk. Het is voor beleidsmakers nu eenmaal erg verleidelijk om de omvang van witwassen in bijvoorbeeld Nederland op 18,5 miljard te stellen dan om aan te geven dat zij geen flauw idee hebben.

In plaats van te twisten over de precieze omvang van witwassen, bracht Joris Ferwerda een andere invalshoek naar voren. Wat levert de bestrijding van witwassen ons eigenlijk jaarlijks op en hoeveel kost het ons? Of anders gezegd, hoeveel zouden wij er bij winnen en welke voordelen zouden wij verliezen als gestopt wordt met de bestrijding van witwassen? Op basis van

de literatuur heeft hij een rij kosten en baten naast elkaar gezet om vervolgens te proberen hier cijfermatig materiaal bij te vinden. Dat blijkt echter een onmogelijke klus. Geen enkele EU lidstaat heeft in meer dan drie categorieën bij ook maar enige benadering cijfers paraat. Zo weet vrijwel geen enkel land de opbrengsten van inbeslagnames te melden, wat toch nog een van de simpelere opgaven zou moeten zijn. Dit brengt hem uiteindelijk tot de overpeinzing waarom wij bereid zijn om ons als overheid en met name als financiële sector met grote kosten op te zadelen om aan allerlei anti-witwasverplichtingen te voldoen, terwijl wij de voordelen van deze bestrijding niet eens in kaart kunnen brengen? Klaarblijkelijk durft geen land uit de pas te lopen uit angst door de Amerikaanse overheid op een zwarte lijst geplaatst te worden. Zo'n plaatsing zal de economische belangen schaden en valt daarmee de balans dus duidelijk in het voordeel van continuering van de bestrijding uit. Maar of angst een goede raadgever is, is natuurlijk een tweede. Ik ben dan ook benieuwd wat de Zwitsers met de strafbaarstelling van belastingontduiking gaan doen.

Verslag studiemiddag 'Antisociaal gedrag in de jeugdvolsamenheid'

Maarten van Schaik, Universiteit Leiden

Op vijf oktober vond in Leiden een studiemiddag plaats met het thema 'Antisociaal gedrag in de jeugdvolsamenheid'. Op het programma stonden drie sprekers: René Veenstra, Machteld Hoeve en Robby Rok. Arjan Blokland zat de sessie voor en leidde de aansluitende discussie. Wegens plotselinge omstandigheden moest René Veenstra zich helaas afmelden, maar gelukkig was Arjan Blokland bereid om een verhaal te vertellen over TransAM. TransAM is een longitudinaal onderzoek waar hij in samenwerking met het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) aan werkt. Het TransAM onderzoek draait om de begrippen 'transcendence' of 'emergence to adulthood' en transities. De 'emergence to adulthood' doelt op de periode tussen het 18e en 25e levensjaar waarin er voor jongeren veel verandert. Hoe kan gedrag in deze periode escaleren naar criminele activiteiten? Volgens het onderzoek zijn er vele transities gedurende het menselijk leven en dan vooral in de eerdergenoemde periode. Welke factoren dat zijn, wil TransAM opsporen. De doelstellingen die het daarbij voor ogen heeft is de causale mechanismen achter de processen van de transities duidelijk te maken. Zodra deze bekend zijn, kan verder onderzoek zich richten op het beïnvloeden van deze mechanismen – het is dus een belangrijk onderzoek voor de ontwikkelingspsychologie.

De tweede spreker was Machteld Hoeve uit Amsterdam die een presentatie gaf over onderzoek naar psychopathologie bij Amerikaanse jongeren die met justitie in aanraking komen. Zij ging hierbij in op de vraag in hoeverre psychopathologie voorspellend is voor recidive gedurende de adolescentie en de jongvolwassenheid. Voor dit onderzoek is zij afgereisd naar de Columbia University in de Verenigde Staten, waar zij heeft samengewerkt met Wasserman en McReynolds. Deze onderzoekers hebben met verschillende jeugdinstellingen in Amerika onderzoek gedaan om stoornissen te identificeren en daarover data te verzamelen. Het onderzoek stelt de vraag of jongeren die psychische stoornissen hebben, vaker en ernstiger recidiveren dan jongen die daar niet aan lijden. Naast data uit inrich-

tingen gebruikten Hoeve en haar medeonderzoekers archiefgegevens van het National Archive of Mental Health in Juvenile Justice en het V-DISC systeem om stoornissen te meten en categoriseren. Delictkenmerken werden ook gemeten met een rankingsysteem. Uit de analyses blijkt dat jongeren in voorlopige hechtenis, uit minderheidsgroepen en drugsgebruikers vaker en ernstiger recidiveren. Wat betreft de stoornissen, recidiveren diegenen met internaliserende en disruptieve stoornissen vaker. De implicaties van deze uitkomsten kunnen zijn dat jeugdinstellingen betere assessments moeten maken van de jongeren en specifieke behandeling geven voor hun stoornis. Dit zou wellicht recidive kunnen voorkomen.

De derde en laatste spreker was Robby Roks uit Rotterdam. Voor zijn promotieonderzoek doet hij sinds begin 2011 kwalitatief onderzoek naar jongvolwassenen, veelal criminele mannen uit een economisch zwakkere buurt in den Haag. Ook dit onderzoek draaide deels om het begrip transities. Hier gaat het om het overgaan op een volwassen levensstijl en het stoppen met delinquentie. Het viel Roks op dat er in veel literatuur een gescheiden wereld wordt voorgesteld: een leven zonder en een leven met criminaliteit. Roks ziet echter meer complexe situaties en spreekt van 'drifting delinquents': jongemannen die soms even het rechte pad bewandelen, en dan weer het criminele. Hij vertelt over het leven van enkele van deze jongemannen waar hij voor het onderzoek mee omgaat. De jongens willen veelal hun leven wel verbeteren, maar weten vaak niet hoe. Zij combineren crimineel gedrag met 'normaal' gedrag. Ze hebben een vaste baan, maar plegen daarnaast nog criminele delicten. Of: delicten worden gepleegd tijdens of op het werk. Deze 'drifters' flirten constant met gedrag dat al dan niet crimineel is en hangen dus tussen twee werelden in. Wat kan er uit dit onderzoek worden geconcludeerd? Volgens Roks willen de meeste respondenten wel degelijk de rust en veiligheid van een burgerlijk bestaan, en hoeven ze niet een leven zoals scarface. Echter, de aantrekkingskracht van criminaliteit moet niet onderschat worden, stelt Roks. De gevoelens van macht, autonomie, verzet, spanning, aanzien, mannelijkheid en een eigen identiteit zijn niet gering. Deze kunnen iemand teruglokken naar het criminele circuit, zelfs als deze al een tijdje een baan heeft en geen crimineel gedrag meer heeft vertoond.

Al met al was dit een interessante studiemiddag, die het thema 'Antisociaal gedrag in de jeugdvolwassenheid' vanuit drie verschillende onderzoeken liet zien en dit concept allemaal op hun eigen manier benaderen. Het maakt in ieder geval nog maar eens duidelijk hoeveel kanten onze wetenschap kent, en hoeveel er nog onderzocht kan worden.

Meer Aanspraak van Blauw op Straat! Een onderzoek naar de invloed van verhoogde politieursurveillance op veiligheidsgevoelens en preventiemaatregelen.

Marloes de Bie (Begeleider Henk Elffers)

Masterscriptie Vrije Universiteit Amsterdam

In oktober 2011 startte de politie Amsterdam-Amstelland met een drie maanden durend onderzoek naar woninginbraak in Amstelveen. Dit experiment hield in dat agenten, zodra zij een melding kregen van inbraak, drie dagen surveilleerden rondom het huis waar was ingebroken mits het huis in een van de drie uitgekozen experimentele buurten stond. Deze drie buurten waren de buurten met de hoogste inbraakcijfers. Naar aanleiding van dit experiment heb ik mijn scriptie geschreven met als centrale vraag: *Worden veiligheidsgevoelens beïnvloed door (1) de intensiteit van politieursurveillance en (2) het hebben genomen van preventiemaatregelen?*

In een voor- en nameting zijn per meting 900 mensen in de drie experimentele buurten alsmede 1000 mensen in vier controlewijken, door middel van vragenlijsten bevraagd naar onder andere hun gevoel voor veiligheid, preventiemaatregelen en politieursurveillance. De respons was zowel in de voor- als de nameting ruim 20%. Veiligheid werd gemeten door middel van vragen over (on)veiligheidsgevoelens in eigen buurt en in het algemeen, preventiemaatregelen met behulp van een lijst met negen maatregelen waarbij men moest aangeven of deze door hen getroffen waren, en voor politieursurveillance werd geïnformeerd naar het aantal keer dat men de politie zag. Deze drie factoren werden dus individueel gemeten en later in relatie tot elkaar en tot de experimentele facto (wel of geen extra surveillance) onderzocht.

Allereerst blijkt dat het aantal preventiemaatregelen dat men in het verleden heeft getroffen tegen woninginbraak niet samenhangt met veiligheidsgevoelens tijdens het moment van meting. Zo voelen mensen die ieder mogelijk preventiemiddel in en rondom het huis hebben getroffen zich niet veiliger dan mensen met minder van deze middelen. Mensen die geen of één preventiemiddel hebben, voelen zich op hun beurt niet het onveiligst vergeleken met mensen met meer van deze middelen.

Naast veiligheidsgevoelens blijkt dat wanneer men in het verleden slachtoffer is geworden van woninginbraak, dit niet samenhangt met het aantal preventiemaatregelen dat men treft. Een toename van slachtofferschap leidt dus niet tot een toename van het aantal genomen preventiemaatregelen. Hierbij is tevens gekeken naar verschillen in ernst van het slachtofferschap, maar ook hierbij is er geen sprake van een verband tussen ernst van het slachtofferschap en het aantal preventiemaatregelen. Slachtofferschap van woninginbraak in het verleden heeft op zijn beurt wel weer invloed op de onveiligheidsgevoelens van mensen op het moment van meting. Zo blijkt dat men significant lagere cijfers geeft voor het veiligheidsgevoel als men eerder al slachtoffer is geworden van woninginbraak dan wanneer men dat niet is. Daarbij geldt dat hoe ernstiger of vaker het misdrijf heeft plaatsgevonden, des te lager is het rapportcijfer voor de veiligheid. Mensen die op dat moment

geen slachtoffer zijn geweest voelen zich dan ook het veiligst. Naast rapportcijfers is er ook onderzocht of inbraakslachtoffers zich in het algemeen of in de eigen buurt onveiliger voelen dan mensen die toentertijd geen slachtoffer waren. Ook hierbij blijkt er een verband te zijn dat inhoudt dat naarmate de ernst van het slachtofferschap en het aantal keer dat men slachtoffer wordt. Mensen die nooit slachtoffer zijn geworden van inbraak voelen zich het vaakst overal veilig, waar mensen die vaker slachtoffer zijn geworden zich het vaakst onveilig voelen in het algemeen en in de eigen buurt. Hierbij moet wel gezegd worden dat zowel dit verband, als het verband tussen rapportcijfer en slachtofferschap een zwak verband is.

Als het veiligheidsgevoel bij slachtofferschap afneemt, is het ook de vraag of de politie dit gevoel weer kan laten terugkomen door 'meer blauw op straat'. Het antwoord hierop luidt nee. Hoewel ongeveer de helft van de respondenten aangeeft zich veiliger te voelen als zij politie zien (de andere helft zegt dat het hen om het even is) blijkt dat tijdens de experimentele periode, waarin de politie extra veel en opzichtig in de experimentele wijken aanwezig is geweest, de gemiddelde veiligheidscijfers in deze wijken zijn gedaald. Dit in tegenstelling tot de controlewijken, waar de cijfers juist zijn gestegen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat ondanks wat men zelf rapporteert, de veiligheidsgevoelens niet toenemen als politieursurveillance toeneemt. Kanttekening hierbij is wel, dat er ook andere factoren zijn die invloed hebben op veiligheidsgevoelens. De aanwezigheid van politie heeft wel aantoonbaar invloed op de preventiemaatregelen die men van plan is te nemen en dan voornamelijk als een agent een burger benadert tijdens een surveillance. Zo achten mensen de kans groter dat zij meer preventiemiddelen tegen woninginbraak gaan treffen als zij benaderd zijn door een surveillant dan wanneer zij niet benaderd zijn. Het percentage benaderde mensen die de kans groot of zeer groot inschat dat zij meer preventiemiddelen aanschaffen is (meer dan) twee keer zo groot als het aantal mensen die deze kans ook zo hoog inschat maar die niet benaderd zijn door surveillanten.

Preventiemaatregelen tegen woninginbraak en politieursurveillance hebben dus geen invloed op veiligheidsgevoelens van mensen (waar slachtofferschap van woninginbraak dat wel heeft). Waar surveillance wel invloed op heeft, is het aantal preventiemaatregelen wat men neemt, mits deze surveillance inhoudt dat mensen persoonlijk benaderd worden door agenten.

Opsporingsberichtgeving: Reden tot Angst? Onderzoek naar de weergave van delicttypes in opsporingsberichtgeving en de mogelijke effecten op 'fear of crime'.

*Reinard M. van Duijn, (begeleider Henk Ellffers)
Masterscriptie Criminologie VU Amsterdam*

'As with the issue of the effects of media images on fear, the issue is not whether media representations have consequences. Hardly anyone would deny this. The agenda is the unravelling of the complex interrelationship of media content and other dimensions of social structure and experience in shaping fear of crime'. Reiner (2007).

Deze studie maakt deel uit van deze agenda, door een specifiek genre binnen criminaliteit in de media te onderzoeken, namelijk opsporingsberichtgeving. Allereerst is onderzocht of dit genre een vertekend beeld geeft aan het publiek wat betreft de samenstelling van criminaliteit; geeft de opsporingsberichtgeving in Nederland een reële weerspiegeling van verschillende delicttypes die plaatsvinden in Nederland, of gaat de aandacht voornamelijk uit naar ernstige en gewelddadige delicten? Bovendien zijn de effecten van dit type berichtgeving onderzocht; wat doet dit met de emoties en percepties van het publiek? Verhoogt blootstelling aan opsporingsberichtgeving de angst om zelf slachtoffer te worden van een misdrijf? Is men bang dat één van hun directe familieleden, vrienden of kennissen iets overkomt? Dergelijke vragen vormen de kern van dit onderzoek.

Afgelopen decennia is de mate waarin de politie gebruik maakt van opsporingsberichtgeving sterk toegenomen. Dat varieert van nationale programma's op de televisie, zoals *Opsporing Verzocht*, regionale omroepen zoals *Team West*, het opsporingsprogramma van *Omroep West*, en programma's op internet en de bijbehorende social media. Deze ontwikkeling, waarbij de politie hulp zoekt bij de burger voor het oplossen van zaken, valt te bezien in het licht van een term die Garland (1996) formuleerde; het zogenaamde '*responsibilization of society*'. Deze term houdt in dat de burger verantwoordelijk wordt gemaakt voor taken waarvoor aanvankelijk alleen de politie was aangesteld. De burger zorgt hierbij mede voor de veiligheid van de maatschappij, een taak die de politie niet meer alleen kan volbrengen. Verschillende wetenschappelijke publicaties wijzen erop dat deze ontwikkeling enkel zal toenemen en versterken. Het inzetten van de burger, door bijvoorbeeld opsporingsprogramma's, zal toenemen, waardoor onderzoek naar de gevolgen van deze opsporingsprogramma's op percepties en angstgevoelens gebied wint aan maatschappelijke relevantie.

De centrale onderzoeksvraag binnen mijn studie betreft: '*In hoeverre geeft opsporingsberichtgeving in Nederland een vertekend beeld van delicttypes en wat is het effect van het kijken naar opsporingsberichtgeving op 'fear of crime'?*'. Verwacht werd dat er bij het publiek van het programma *Opsporing Verzocht* sprake zou zijn van een vertekend beeld van de criminaliteit in Nederland, met name wat betreft de typen delicten die gepleegd worden. Aan de hand van een delictanalyse is gekeken in hoeverre de door *Opsporing Verzocht* getoonde delicten in Nederland overeenkomen met de weergave van delicttypes volgens cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Hierbij is de vertegenwoordiging van de verschillende delicttypes volgens deze cijfers naast de vertegenwoordiging van verschillende delicttypes binnen de uitzendingen van *Opsporing Verzocht* gelegd. Uit deze analyse is gebleken dat *Opsporing Verzocht* een zeer vertekend beeld geeft omtrent de weergave van delicttypes, als het gaat om de delicttypes *mishandeling, misdrijven tegen het leven, seksuele misdrijven en diefstal met geweld*. De delicttypes *misdrijven tegen het leven en diefstal met geweld* lieten de grootste vertekening zien. Deze delicttypes worden dus disproportioneel vaak getoond, wanneer men het werkelijke aandeel van deze delicttypes in criminaliteitscijfers in ogenschouw neemt.

Het tweede deel van de onderzoeksvraag betreft; wat is het effect van het kijken naar opsporingsberichtgeving op '*fear of crime*'? Op basis van voorgaand onderzoek is vastgesteld dat

het begrip *'fear of crime'* uit meerdere constructen bestaat, namelijk *'fear for victimization'* en *'fear for victimization of others'*. Bovendien blijkt nog een ander construct van belang binnen dit onderzoek, namelijk *'perception of risk'*. Uit verschillende wetenschappelijke studies komt naar voren dat deze risicoperceptie voornamelijk een voorspellende rol heeft ten opzichte van *'fear of crime'*. Dit vormt de basis voor een centrale verwachting binnen dit onderzoek: een hogere *'perception of risk'* heeft een hogere *'fear of crime'* tot gevolg. Verder wordt voorspeld dat het kijken naar opsporingsberichtgeving leidt tot een hogere *'perception of risk'*. Bovendien was er sprake van een mogelijk mediërend effect van het construct *'perception of risk'* op de invloed van het kijken naar opsporingsberichtgeving op de twee constructen van *'fear of crime'*.

Voor het aannemen of verwerpen van de gevormde hypothesen is binnen dit onderzoek een experimentele opzet gebruikt. Elke deelnemer kreeg ofwel een opsporingsbericht te zien, ofwel beelden van neutraal aard, welke bestemd was voor de controle groep. Hierbij werden de drie besproken afhankelijke variabelen gemeten; *'fear of victimization'*, *'fear of victimization of others'* en *'risk perception'*. Aan de hand van de data die het experiment opleverde, konden allereerst de hypothesen, die samen alle verwachte verbanden binnen dit onderzoek beschreven, worden onderzocht. Deze werden allen getest middels een t-toets voor twee onafhankelijke steekproeven. Uit de resultaten bleek dat elk van de hypothesen, die de directe verbanden van het theoretisch model weergaven, aangenomen kon worden. De t-toetsen gaven significante verschillen tussen de experimentele en controlegroep weer. Allereerst betekent dit dat het kijken naar opsporingsberichtgeving leidt tot een hogere *'fear of victimization'*. Deze aanname is in overeenstemming met diverse onderzoeken, waarin *'fear of victimization'* het belangrijkste construct is voor *'fear of crime'*, en waarin aangetoond is dat het kijken naar televisieprogramma's, in het bijzonder *'reality crime programming'*, effect heeft op *'fear of crime'*. Ten tweede geven de significante resultaten aan dat het kijken naar opsporingsberichtgeving leidt tot een hogere *'fear of victimization of others'*. Ook deze aanname strookt met diverse wetenschappelijke literatuur waarin het verband is aangetoond tussen het kijken naar criminaliteitsprogramma's en documentaires, en een verhoogd *'fear of victimization of others'*. Ten derde wijzen de resultaten uit dat het kijken naar opsporingsberichtgeving leidt tot een hogere *'perception of risk'*. Verbonden aan deze aanname gaven Gerbner en Gross al in 1976 aan dat de perceptie van criminaliteit van 'zware' televisiekijkers verwrongen was ten opzichte van de percepties van minder fanatieke televisiekijkers. Tot slot bewijzen de significante resultaten dat een hogere *'perception of risk'* zowel een hoger *'fear of victimization'* als een *'fear of victimization of others'* tot gevolg heeft. Wij kunnen daarom concluderen dat risicoperceptie een voorspeller is van *'fear of crime'*

Kortom, opsporingsberichtgeving in Nederland in de vorm van programma's als *Opsporing Verzocht*, geeft een vertekende weergave van de samenstelling van criminaliteit; de aandacht gaat voornamelijk uit naar ernstige en gewelddadige delicten. Bovendien blijkt dat de angst en het gepercipieerde risico dat men iets overkomt groter wordt bij het kijken naar opsporingsberichtgeving. De vraag rijst of het nut van opsporingsberichtgeving opweegt tegen deze 'negatieve bijwerkingen'. Onderzoek naar de effectiviteit van een programma als *Opsporing Verzocht* zijn in dit kader van essentieel belang.

Literatuur:

- Garland, D. (1996). The Limits of the Sovereign State: Strategies of Crime Control on Contemporary Society. *The British Journal of Criminology*, p 445-471.
- Gerbner, G., Gross, L., Eleey, M. F., Fox, S., Jackson-Beeck, M., & Signorielli, N. (1976). Trends in network television drama and viewer conceptions of social reality. Violence profile no. 7. Philadelphia: University of Pennsylvania, Annenberg School of communications.
- Reiner, R. (1997) 'Media-made Criminality: The Representation of Crime in the Mass Media', in M. Maguire, R. Morgan and R. Reiner (eds) *The Oxford Handbook of Criminology* (2nd edn), pp. 189-232. Oxford: Oxford University Press.

Gebiedsverboden onder de loep. De effectiviteit van gebiedsverboden krachtens de wet Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast

Sven Schreuders (begeleider Henk Elffers)
Vrije Universiteit van Amsterdam

Sinds 1 september 2010 is de wet Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast (wet MBVEO) van kracht. Deze wet regelt onder andere de bevoegdheid voor de burgemeester en officier van justitie om een aantal (vernieuwde) maatregelen te kunnen treffen tegen voetbalvandalisme, maar ook tegen ernstige overlast die niet voetbalgerelateerd is.

De voetbalgerelateerde kant van de wet is een *hot topic*. Dit blijkt wel uit het feit dat de wet in de volksmond de 'voetbalwet' wordt genoemd en in de media regelmatig berichten verschijnen over de voetbalgerelateerde kant van de wet (en dan met name dat de wet op dit gebied tekort schiet en aangepast dient te worden). Hiermee vergeleken wordt de kant van de wet die gaat over ernstige overlast onderbelicht, terwijl de wet veel vaker wordt ingezet tegen ernstige overlast dan tegen voetbalvandalisme. Zo blijkt uit de twee tussenmetingen van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (2011 en 2012) met betrekking tot de wet MBVEO dat tussen 1 september 2010 en 11 april 2012 de wet 351 keer is ingezet, waarvan 275 keer tegen overlast die niet voetbalgerelateerd was (ongeveer 78%). Deze twee rapportages geven een eerste beeld van de inzet van de wet en hoe deze toepassing in de praktijk verloopt, maar richten zich nauwelijks op de effectiviteit van de wet. Dit was voor mij reden genoeg om juist deze kant van de wet te onderwerpen aan een effectiviteitsonderzoek en hier een masterscriptie over te schrijven. De gebiedsverboden die centraal staan in dit onderzoek zijn vier gebiedsverboden die zijn opgelegd in Zoetermeer tegen gedragingen die losstaan van voetbalvandalisme. De effectiviteit van deze gebiedsverboden wordt onderzocht aan de hand van de volgende probleemstelling: *In hoeverre zijn de gebiedsverboden die in Zoetermeer zijn opgelegd effectief?*

In vergelijking met andere maatregelen tegen overlast blijkt dat de gebiedsverboden mogelijk effectiever zijn in het aanpakken van overlast, omdat het overtreden van de andere maatregelen niet of aanzienlijk lager strafbaar is gesteld in vergelijking met het overtreden van de gebiedsverboden. Om een antwoord te geven op de probleemstelling zijn de opgelegde gebiedsverboden bestudeerd en alle wijkmanagers van Zoetermeer en twee

beleidsmedewerkers van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid van de gemeente Zoetermeer geïnterviewd. Op basis van de verkregen resultaten zijn de gebiedsverboden inhoudelijk beschreven en zijn de effecten van de gebiedsverboden bepaald. Deze effecten zijn vervolgens vergeleken met de beoogde effecten van de gebiedsverboden en met de effecten van andere maatregelen die zijn ingezet bij vergelijkbare overlastsituaties, om zo te kunnen bepalen in hoeverre de in Zoetermeer opgelegde gebiedsverboden effectief zijn.

Op basis van de resultaten wordt geconcludeerd dat niet kan worden vastgesteld in hoeverre de opgelegde gebiedsverboden effectief zijn, doordat niet met zekerheid kan worden gezegd of zij een preventief effect hebben gehad. Daarbij komt dat de gebiedsverboden niet zijn overtreden, waardoor niet kan worden bepaald in hoeverre de mogelijkheid om in te grijpen bij overtreding van de gebiedsverboden effectief is. Hierdoor kan geen concreet antwoord worden gegeven op de vraag in hoeverre de opgelegde gebiedsverboden effectief zijn met betrekking tot de beoogde effecten en in vergelijking met de andere maatregelen die zijn ingezet tegen soortgelijke overlastsituaties. Eén gebiedsverbod had wel als effect dat slachtoffers van de eerdere overlast zich veiliger voelden gedurende het gebiedsverbod. Dit effect komt overeen met één van de beoogde effecten van de gebiedsverboden.

Op basis van het onderzoek zijn een aantal aanbevelingen te geven. Eén van die aanbevelingen is dat in vervolgonderzoek naar de effectiviteit van gebiedsverboden krachtens de wet MBVEO ook moet worden gesproken met de personen tegen wie de gebiedsverboden zijn opgelegd. In dit onderzoek bleek dat helaas niet haalbaar, maar de informatie die zij kunnen verschaffen kan wellicht veel nuttige informatie opleveren over de toepassing en de effecten van gebiedsverboden waar de gemeenten vervolgens weer van kunnen profiteren. Verder is het het vermelden waard dat tegelijk met deze rapportage, een evaluatie van de wet MBVEO is gepubliceerd waarin de effectiviteit van de wet ook aan bod komt. In die evaluatie wordt echter ook alleen de visie van de politie en de gemeenten belicht.

Geïnteresseerden kunnen de auteur benaderen voor de volledige, digitale versie.

Dangers of everyday journeys: Exploring the victimization risk of commuters

*Sander Gundogan (begeleider Henk Elffers)
Vrije Universiteit van Amsterdam*

Link naar de scriptie:

http://www.ubvu.vu.nl/scripties/ft/14_1742272.pdf

Elke dag reizen er meer dan vijf miljoen mensen naar hun werk in Nederland. Ze maken hiervoor gebruik van verschillende vervoermiddelen zoals de auto, fiets, openbaar vervoer of gaan lopend. Het risico op slachtofferschap van criminaliteit tijdens het forenzen is tot op heden niet vaak het onderwerp van onderzoek. Wel is er onderzoek gedaan naar bijvoorbeeld criminaliteit en het openbaar vervoer, maar onderzoek dat onderscheid maakt tussen de verschillende vervoermiddelen die specifiek tijdens het forenzen gebruikt worden is schaars. In deze masterscriptie is het risico onderzocht aan de hand van

de routine activiteiten theorie en *crime pattern theory*, gebruik makend van de persoon-uur om het risico te meten, omdat er gekeken is naar de blootstelling aan het risico op slachtofferschap.

Zowel de routine activiteiten theorie als de *crime pattern theory* gaan er vanuit dat criminaliteit ontstaat door het samenkomen van potentiële slachtoffers en gemotiveerde daders, terwijl volgens de routine activiteiten theorie zogenaamde *guardians* afwezig zijn. Deze theorieën zijn geschikt voor het onderbouwen van slachtofferschap tijdens het forenzen omdat bij forenzen mensen door verschillende gebieden reizen en veel andere mensen tegenkomen. In dit onderzoek is de blootstelling aan het risico op slachtofferschap gemeten met de zogenaamde persoon-uur. Een persoon-uur staat gelijk aan één persoon die één uur op een bepaalde plaats verblijft of een bepaalde activiteit uitvoert. Op deze manier wordt er ook rekening gehouden met het aantal personen dat gebruik van maken van een bepaald vervoersmiddel en voor hoelang ze dit doen ten opzichte van absolute cijfers die alleen het aantal incidenten melden. Om de persoon-uur te meten is in een internetenquête gevraagd naar hoeveel uur men reist met een bepaald vervoersmiddel en hoe vaak ze slachtoffer zijn geworden van een bepaald delict tijdens het reizen met een bepaald vervoersmiddel.

De resultaten lieten zien waarom de persoon-uur een beter beeld geeft van het risico op slachtofferschap dan absolute cijfers. Waar bijvoorbeeld personen die reisden met de auto de meeste incidenten rapporteerden, liepen de mensen die te voet reisden het meeste risico per uur dat ze dat deden. Dit risico was zelfs 61 keer hoger dan een uur besteed buiten het forenzen om. Dit resultaat was verwacht omdat de straat voor iedereen toegankelijk is en de snelheid tijdens het lopen veel lager ligt dan bijvoorbeeld die van een auto. Daardoor is de kans dat een forens een mogelijke overtreder tegenkomt groot en is de bescherming tegen criminaliteit klein omdat degene die voor de veiligheid op straat zorgen niet altijd de gehele straat kunnen overzien. Verder bleek dat reizigers op de fiets en motorfiets het minste risico liepen per uur. Wel was zo dat geen enkel vervoersmiddel een goede voorspeller was voor het risico op slachtofferschap. De sterkste voorspeller was het slachtofferschap buiten het forenzen om. Dit kan er op duiden dat misschien persoonlijke kenmerken bepalend zijn voor de kans op slachtofferschap, maar hiervoor is meer onderzoek nodig. In het huidige onderzoek is minder nadruk gelegd op de persoonlijke kenmerken van de respondenten.

Voor dit onderzoek zijn respondenten benaderd om een internetenquête in te vullen. Hiervoor is gekozen omdat het zo de meest eenvoudige manier was om een zo gevarieerd mogelijk gegevensbestand te creëren en bovendien konden respondenten de vragenlijst in hun eigen tijd buiten het werk om invullen. Dit leverde echter niet op alle onderzoeksgebieden het gewenste aantal respondenten om. Zo kon niet onderzocht worden of het reizen tijdens de nachturen gevaarlijker was dan tijdens andere uren. Er waren wel indicaties hiervoor zoals het resultaat dat mensen die minder reisden in de ochtend meer risico liepen. Voor verder onderzoek is het wenselijk dat er naast meer respondenten, ook specifiek naar **respondenten gezocht wordt die 's nachts reizen**.

Recent verschenen

- Bijleveld, C.C.J.H. & Commandeur, J.J.F., *Multivariate analyse: Een inleiding voor criminologen en andere sociale wetenschappers*, Den Haag: Boom Lemma 2012, 417 p., ISBN 978 90 5931 883 0.
- Blaauw, J.A., *De Puttense moordzaak - dossier gesloten -: De volledige geschiedenis tot en met de veroordeling van de werkelijke dader*, Baarn: De Fontein 2012, 448 p., ISBN 978 90 2613 287 2.
- Bruin, D., *Onkruid vergaat niet: ontwikkeling van het Nederlandse coffeeshopbeleid en de samenwerking tussen strafrecht en bestuursrecht*, Organic Press 2012, p. 118, ISBN 978 90 7592 400 8
- Broeck, T. van de, *Formalisering/informalisering van sociale controleprocessen: 20 jaar politie- en veiligheidsbeleid in perspectief*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 214 p., ISBN 978 90 5931 793 2.
- Christiaensen, S., Dormaels, A. & Van Daele, S. (red.), *Diefstal in woningen*, Reeks Cahiers Integrale Veiligheid, Antwerpen: Maklu-Uitgevers nv 2012, 325 p., ISBN 978 90 466 0524 0.
- Cleiren, C.P.M., Kunst, M.J.J., van der Leun, J.P., Schoep, G.K. & Voorde, J.M. ten, *Criteria voor strafbaarstelling in een nieuwe dynamiek: Symbolische legitimiteit versus maatschappelijke en sociaalwetenschappelijke realiteit*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 181 p., ISBN 978 90 5931 921 9.
- Cops, D., *Angst voor criminaliteit bij jongeren: Een geïntegreerde benadering van een vergeten sociale groep*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 318 p., ISBN 978 90 5931 816 8.
- Coster van Voorhout, J.E.B., Grijsen, C., Hirsch Ballin, M., Noorloos, M. van, Pijnen, R. & Vervaele, J.A.E., *Shifting Responsibilities in Criminal Justice: Critical Portrayals of the Changing Role and Content of a Fragmented Globalizing Law Domain*, Den Haag: Eleven international publishing 2012, 233 p., ISBN 978 94 90947 68 2.
- Eshuis, R.J.J., Holvast, N.L., Bunt, H.G. van de, Erp, J.G. van & Pham, N.T., *Het aansprakelijk stellen van bestuurders: Onderzoek naar de overwegingen die spelen bij het al dan niet intern aansprakelijk stellen van bestuurders en interne toezichthouders* Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2012, 110 p., ISBN 978 90 5931 831 1.
- Ferwerda, H., Hasselt, N. van, Ham, T. van & Voorham, L., *De juiste snaar: Professionals met een publieke taak en de omgang met overlast, agressie en geweld als gevolg van alcohol- en/of druggebruik*, Arnhem: Bureau Beke 2012, 114 p., ISBN 978 90 75116 80 9.
- Fijnaut, C., *Het nationale politiekorps: Achtergronden controverses en toekomstplannen*, Amsterdam: Uitgeverij Prometheus/Bert Bakker 2012, 536 p., ISBN 978 90 351 3230 6.
- Guia, M.J., Woude, M. van der & Leun, J. van der, *Social Control and Justice: Crimmigration in the Age of Fear*, Den Haag: Eleven international publishing 2012, 340 p., ISBN 978 94 90947 78 1.
- Holá, B., *International Sentencing: A Game of Russian Roulette or Consistent Practice?*, Oisterwijk: Uitgeverij BOX-Press 2012, 257 p., ISBN 978 90 8891 394 5.
- Janssen, J., *Weaving Social Networks: Tips For Police Officers And Other Professionals About Building And Maintaining Networks In A Multi-ethnic Society*, Den Haag: Eleven international publishing 2012, 166 p., ISBN 978 94 90947 66 8.
- Kerstens, J. & Stol, W., *Jeugd en Cybersaftey: Online slachtoffer- en daderschap onder Nederlandse jongeren*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 207 p., ISBN 978 90 5931 898 4.
- Kop, N., *Van opsporing naar criminaliteitsbeheersing: Vijf strategische implicaties*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 70 p., ISBN 978 90 5931 866 3.
- Kop, N., Wal, R. van der & Snel, G., *Opsporing belicht: Over strategieën in de opsporingspraktijk*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 446 p., ISBN 978 90 5931 855 7.
- Leeuw, F. & Scheepmaker, M., (red), *Deuren op slot; Naar een verklaring voor de internationale daling van criminaliteit - J.J.M. van Dijk*, Justitiële verkenning 2012/07, Den Haag: WODC/ Boom Lemma 2012, 60 p., ISSN 0167-5850.
- Leukfeldt, E.R. & Stol, W.Ph. (eds.), *Cyber Safety: An Introduction*, Den Haag: Eleven international publishing 2012, 348 p., ISBN 978 94 9094 775 0.
- Meershoek, A.J.J., *Kees Peijster en de herijking van de maatschappelijke politierol*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 145 p., ISBN 978 90 5931 821 2.
- Meershoek, A.J.J., *Onzichtbaar, integer, weinig gerespecteerd: Grondtrekken van de Nederlandse politietraditie*, Amsterdam: Reed Business 2012, 85 p., ISBN 978 90 3524 592 1.
- Nelen, H., Leeuw, B., Bakker, F. & Herrenberg, T., *In de war en uit de bocht: Ex ante evaluatie van de aanpak van solistische dreigers binnen de pilot Dreigingsmanagement*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 143 p., ISBN 978 90 5931 886 1.
- Peeck, V., *Jonge slachtoffers, jonge daders?*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 104 p., ISBN 978 90 5931 865 6.
- Ponsaers, P., *Social Analysis of Security: Financial, Economic and Ecological Crime; Crime, (In)security and (Dis)trust; Public and Private Policing*, Den Haag: Eleven international publishing 2012, 436 p., ISBN 978 94 90947 74 3.
- Ros, F., *Architectuur van het Recht: Nederlandse Justitiegebouwen 1870-1914*, Zutphen: Uitgeversmaatschappij Walburg Pers 2012, 560 p., ISBN 978 90 5730 779 9.
- Rosmalen, M.M. van, Kalidien, S.N. & Heer-de Lange, N.E. de, (red.), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2011: Ontwikkelingen en samenhangen*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 645 p., ISBN 978 90 5931 911 0.
- Schuilenburg, M., *Orde in veiligheid: Een dynamisch perspectief*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 455 p., ISBN 978 90 5931 881 6.
- Spapens, T., *De complexiteit van milieucriminaliteit: De aard van het misdrijf, de opsporing en de samenwerkingsrelaties*, Den Haag, Boom Lemma uitgevers 2012, 64 p., ISBN 978 90 5931 839 7.
- Spierenburg, P., *Violence and Punishment: Civilizing the Body Through Time*, Cambridge: Polity Press 2012, ISBN 978 07 4565 348 8.
- Staring, R., Alves d'Almeida, J., Dahou Noya, S. & Schijndel, M. van, *Ondersteuning bij zelfstandige terugkeer: Over de betekenis van (transnationale) sociale netwerken voor de terugkeer van onrechtmatig in Nederland verblijvende migranten uit Brazilië, Colombia, Ghana en Nigeria naar hun land van herkomst*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012,

131 p., ISBN 978 90 5931 844 1.

- Steden, R. van, & Bron, E., *Gemeentelijke handhavers in Amsterdam: Een onderzoek naar hun werk op straat*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 83 p., ISBN 978 90 5931 854 0.
- Schoenmakers, Y., Wijk, A. van & Ham, T. van, *Se-riebrandstichters: Een verkennend onderzoek naar daderken-merken en delictpatronen*, Den Haag, Reed Business 2012, 188 p., ISBN 978 90 3524 640 9.
- Vande Walle, G., Herrewegen, E. Van den & Zurawski, N., *Crime, Security and Surveillance: Effects for the Surveil-lant and the Surveilled*, Den Haag: Eleven international publishing 2012, 232 p., ISBN 978 94 90947 65 1.
- Velthoven, B.C.J. van, *Economie van misdaad en straf*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 369 p., ISBN 978 90 5931 890 8.
- Vermeulen, F. & Bovenkerk, F., *Engaging with violent Is-lamic extremism: Local policies in Western European cities*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 216 p., 978 94 90947 57 6.
- Verwer, R. & Walberg, A., *Een kwestie van vertrouwen: Werking en versterking van collectieve weerbaarheid in achterstandsbuurten*, Amsterdam: Pallas Publications 2012, 252 p., ISBN 978 9085 5506 93.
- Vliet, J. van, Andreas, A., Keuning, B. & Zandbergen, W., *Verbinden in de keten: Forensisch psychiatrisch toezicht bekeken*, Amsterdam: Uitgeverij SWP 2012, 200 p., ISBN 978 908 8502 76 7.
- Vries, M. de, *Neurobiological stress parameters in relation to disruptive behaviour: A longitudinal study in delinquent male adolescents*, 2012, 155 p.
- Vynckier, G., *De ervaring, beleving en coping van mid-ad-olescente slachtoffers van vermogens- en geweldsdelicten*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 505 p., ISBN 978 90 5931 851 9.
- Wermölder, H., *De werkmeester: Het belang van de verbind-ende schakel bij het stoppen van crimineel gedrag*, Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2012, 41 p., ISBN 978 90 5931 900 4.
- Wong, T.M.L., *Girl delinquency, A study on seks differ-ences in (risk factors for) delinquency*, Oosterwijk: Uitgeverij BOXPress 2012, 181 p., ISBN 978 90 8891 378 5.

Oraties en promoties

- Maurice Specht, Vrije Universiteit Amsterdam, 5 novem-ber 2012, *De Pragmatiek van Burgerparticipatie. Hoe bur-gers omgaan met complexe vraagstukken omtrent veiligheid, leefbaarheid en stedelijke ontwikkeling in drie Europese ste-den*, promotie.
- Marc Schuilenburg, Vrije Universiteit Amsterdam, 30 ok-tober 2012, *Orde in veiligheid. Een dynamisch perspectief*, promotie.
- Paul Nieuwbeerta, Universiteit Leiden, hoogleraar Crimi-nologie, 30 november 2012.
- Karin van Wingerden, Erasmus Universiteit Rotterdam, 6 december 2012, *De afschrikking voorbij. Een empirische studie naar afschrikking, generale preventie en regelnaleving in de Nederlandse afvalbranche*, promotie.
- Lisselot Bisschop, Ugent, 10 december 2012, *Governance of transnational environmental crime: Case study research on*

the illegal trade in e-waste and tropical timber, promotie.

- Harald Haelterman, Ugent, 5 juni 2013, *Situational Cri-me Prevention in the International Supply Chain. The Cost of Alternative Measures*, promotie.

Benoemingen, onderscheidingen etc.

- Toine Spapens, lector Milieucriminaliteit aan de Politie-academie 12 oktober 2012.

Agenda

- *Second international conference of the South Asian society of criminology and victimology (SASCV)*, 11-13 januari 2013, Kanyakumari, Tamil Nadu, India.
- *NVK studiemiddag Transparantie en methoden van onderzoek in de criminologie*, 5 februari 2013, Vrije Universiteit Amsterdam
- *Georganiseerde misdaad en de betekenis van ICT*, seminar, 6 februari 2013, Raadzaal, Universiteit Utrecht.
- *Van extremisme tot terrorisme?*, Vierde Criminologisch Forum, Vlaamse Vereniging voor Criminologie (VVC), 8 februari 2013.
- *Adolescent violence in the home: supporting collaboration across the justice and community sectors*, 18-19 februari 2013, Melbourne, Australia.
- *Applied research in crime and justice conference 2013*, 27-28 februari 2013, Sydney, Australia.
- *Academy of criminal justice sciences - 2013 annual meeting*, 19-23 maart 2013, Dallas, Texas, U.S.A.
- *NVK-congres – externe perspectieven op criminaliteit*, 13 en 14 juni 2013, Universiteit Leiden.
- *Stockholm criminology symposium 2013*, 10-12 juni, Stockholm, Zweden.
- *International Cultural Criminology Conference - 'Resistance'*, 1 en 2 Juli 2013, Vrije Universiteit, Amsterdam
- *British society of criminology, annual conference 2013*, 1-4 juli 2013, University of Wolverhampton.
- *2nd Crime, justice and social democracy conference*, 8-11 juli 2013, Brisbane, Australia
- *American society of criminology - 2013 annual meeting*, 20-23 november 2013, Atlanta, GA, U.S.A.

Oproep Algemene Leden Vergadering NVK

*5 februari 2013, Vrije Universiteit Amsterdam
Wis- en Natuurkundegebouw, zaal WN-C623, 13.00-14.30 uur*

Agenda

1 Naamswijziging vereniging

Sinds 1974 heet onze vereniging de 'NVK'. Maar, de mees-ten van de huidige leden weten allang niet meer dat er ooit een korte periode is geweest waarin 'criminologisch' als 'kriminologies' werd geschreven. In het internet tijdperk is deze gedateerd klinkende afkorting bovendien erg onhan-dig geworden. Wie iets over criminologie wil weten komt via google niet bij onze vereniging uit en wie 'NVK' intypt komt vooral bij onderwerpen over kindergeneeskunde uit. Daarom stelt het bestuur voor de vereniging in het vervolg de Nederlandse Vereniging voor Criminologie en 'NVC' te noemen.

2 Officiële Engelse naam vereniging

Het bestuur wil graag ook Engelstalige informatie over de vereniging op de website zetten. Daartoe is het noodzakelijk een officiële Engelse naam te gaan hanteren. Het bestuur stelt Netherlands' Society of Criminology voor – in aansluiting met de American, British of European Society of Criminology. Wij verkiezen 'Netherlands' boven 'Dutch', omdat dat laatste meer verwijst naar de taal en cultuur, terwijl het eerste betrekking heeft op het land.

3 Instelling 'divisies' of werkgroepen in relatie tot studiemiddagen

De Nederlandse Vereniging voor Criminologie beoogt de belangen van 'de' criminologie als wetenschapsgebied te behartigen en een podium te bieden voor de disseminatie van criminologisch onderzoek in de samenleving. De criminologie is echter zo'n breed veld van onderzoek geworden, dat m.n. die tweede functie momenteel niet goed kan worden vervuld: de samenstelling van het bestuur is breed, maar er blijven delen van het vakgebied onderbelicht. Daarom stelt het bestuur voor om, naar analogie van de 'divisions' van de ASC of de 'permanent working groups' van de ESC, (groepen) leden uit te nodigen thematische divisies op te richten, die dan ook de NVC-themamiddagen op 'hun' veld van de criminologie (mede) kunnen initiëren. Nu worden er zo veel criminologisch relevante activiteiten georganiseerd (culturele criminologie congressen, CIROC, NSCR seminars en andere interne onderzoekspresentaties) zonder dat de beroepsvereniging daar bij wordt betrokken. Dat is ons inziens jammer, want als iets mede onder NVC vlag wordt georganiseerd en op de NVC website wordt aangekondigd is de zichtbaarheid, het bereik en de impact waarschijnlijk groter. Bovendien komt het de criminologie als wetenschapsgebied ten goede als de beroepsvereniging duidelijk zichtbaar maakt hoe levendig en innovatief het vakgebied is.

4 Opname Tijdschrift over Cultuur en Criminaliteit in lidmaatschap vereniging

Een tiental jaar geleden is besloten dat een abonnement op het Tijdschrift voor Criminologie als officieel 'huisorgaan' van onze beroepsvereniging deel uit zou moeten maken van het lidmaatschap van de vereniging. Recentelijk is daarnaast de behoefte ontstaan om het Tijdschrift over Cultuur en Criminaliteit op te richten. Bij deze oprichting, nu meer dan een jaar geleden, is geopperd dat NVC-leden misschien zouden moeten kunnen kiezen of zij bij hun lidmaatschap het TvC of dit nieuwe tijdschrift (ToCC) zouden willen ontvangen. Het NVK-bestuur wilde toen eerst eens kijken wat het zou worden met het ToCC en voor de uitgever (in beide gevallen Boom) was een dergelijke keuze niet aantrekkelijk. Boom heeft inmiddels een ander voorstel gedaan. Ieder NVC-lid blijft het TvC ontvangen en kan daar bovenop het eerste jaar het ToCC er tegen kostprijs bij krijgen. Na dat jaar zal het ToCC tegen 50% van de abonnementsprijs aan alle NVC-leden kunnen worden aangeboden. Mocht de NVC niet collectief willen doorgaan met het ToCC dan kunnen individuele NVC-leden het ToCC tegen 20% korting ontvangen. Nu er een eerste jaargang van het ToCC is voltooid willen wij dit voorstel voorleggen aan de leden.

5 Financiële verantwoording en akkoord leden bestuurssamenstelling

Voorankondiging NVK studiemiddag

'Transparantie en methoden van onderzoek in de criminologie'
5 februari 2013, Vrije Universiteit Amsterdam

"Diederick Stapel kon zijn sociale psychologie collega's jarenlang bedriegen. Zouden criminologen dat ook kunnen doen?"

"Politici en beleidsmakers roepen op tot meer transparantie van academisch onderzoek. Moeten wij straks onze respondenten prijsgeven? Krijgen reviewers toegang tot geanalyseerde dossiers?"

Praat mee nu het nog kan: hoe transparant willen en kunnen criminologen over hun bronmateriaal zijn?"

Naar aanleiding van de affaire Stapel is recentelijk het KNAW-rapport 'Zorgvuldig en integer omgaan met wetenschappelijke onderzoeksgegevens' verschenen. In het rapport concludeert de commissie dat betere toegankelijkheid van onderzoeksgegevens na afloop van het onderzoek kan bijdragen aan de transparantie van het academisch onderzoek. De conclusies van het rapport zullen naar verwachting een belangrijke rol spelen bij toekomstig beleid ten aanzien van het gebruik van academische onderzoeksgegevens. Meer transparantie van auteurs zal worden verlangd.

Het karakter van criminologisch onderzoek maakt dat het vrijwel per definitie op gespannen voet staat met het bieden van maximale transparantie. Veel van de binnen de criminologie gebruikte onderzoeksmethoden (surveys, dossierstudie, participerende observatie) en vooral de vertrouwelijke aard van de door criminologen gebruikte gegevens (politiedossiers, psychiatrische rapporten, dader- en slachtofferinterviews), zorgen voor deze intrinsieke spanning. Op de studiemiddag - ingeleid door de voorzitter van het KNAW rapport prof. Cees Schuyt en prof. Methoden en Technieken van criminologisch onderzoek Catrien Bijleveld - zal kritisch worden gereflecteerd op de implicaties van de (nasleep van de) affaire Stapel voor criminologisch onderzoek. Centraal staat de vraag hoe criminologen op een verantwoorde en praktische wijze maximale transparantie bij de presentatie van hun onderzoeksresultaten kunnen betrachten.

Wees voorbereid op de toekomst en blok **dinsdagmiddag**
5 februari alvast in de agenda:

14.30 – 17.00 uur

Vrije Universiteit

Wis- en Natuurkundegebouw, zaal WN-C623

Sprekers:

- Prof. dr. René van Swaeningen (hoogleraar comparatieve criminologie, EUR)

- Prof. dr. mr. C.J.M. Schuyt (emeritus hoogleraar sociologie UVA, voorzitter Commissie Wetenschap, Ethiek en integriteit KNAW)
- Prof. dr. mr. Catrien Bijleveld (hoogleraar methoden en technieken van criminologisch onderzoek VU, senior onderzoeker NSCR)
- dr. Jan Dirk de Jong (eigenaar onderzoeks- en adviesbureau Rebond, kwalitatief onderzoeker/participerend observant straatjongeren en beleidsmakers)
- mr. Mirjam Wijkman MSc. (docent en promovendus VU, kwantitatief onderzoeker dossiers zedendelinquenten)

Opgeven kan bij Joris van Wijk (j.van.wijk@vu.nl).

Voorankondiging NVK-congres

'Externe perspectieven op criminaliteit'
13 en 14 juni 2013, Universiteit Leiden

Het komend NVK congres staan externe perspectieven op criminaliteit centraal. Als keynote sprekers zullen academici optreden die zichzelf niet snel als criminoloog zullen voorstellen, maar zich toch vrijwel dagelijks bezighouden met de bestudering van criminaliteit. Het zijn grootheden in hun veld. Wat kunnen we van hen leren?

Keynote sprekers zijn de Britse neurowetenschapper Adrian Raine en de Rotterdamse socioloog Willem Schinkel

Voorankondiging International Cultural Criminology Conference

'Resistance'
1 en 2 Juli 2013, Vrije Universiteit, Amsterdam

Occupy en Bokito

Wat hebben Occupy en Bokito gemeen? De een brak uit en de ander ging zitten, maar ze weigerden allebei een situatie, die werd ervaren als fout of onrechtvaardig, voort te laten bestaan. Hoewel de gekozen vorm tegenovergesteld mag lijken, kwamen beiden in verzet. *Resistance*.

'Resistance through Rituals' is een boek uit 1976, samengesteld door Stuart Hall en Tony Jefferson, dat ligt aan de wortels van de culturele criminologie. Het boek is afkomstig van het *Centre for Contemporary Cultural Studies* (CCCS), de (voormalige) 'Birmingham School', en beschrijft jeugdsubculturen in het naoorlogse Engeland, zoals Teds, Mods, Skinheads en

Punks. Deze 'insurgent' subculturen zijn opgekomen en weer naar de achtergrond verdwenen toen ze 'out of style' raakten. Verzet is gebeven, want ongemakkelijke ongelijkheid zit ingebakken in tal van maatschappelijke verhoudingen. Pubertijd, generatieconflict, machtsongelijkheid, mainstream en minderheden. Verzet heeft nieuwe gedaantes gekregen. Waren vroeger de barricades op straat het podium voor de 'street fighting man', nu wordt verzet aangezwengeld op internet en kunnen bewegingen als Occupy en Wikileaks landsgrenzen overschrijden. Het uit de hand gelopen 'feest' in Haren, de strandrellen in Hoek van Holland en ook de rellen in London, doen de vraag rijzen of verzet ook gezien kan worden als een gewelddadige, hedonistische 'moral holiday' van jongeren op zoek naar adrenaline. Maar er rijzen ook andere vragen. Kun je binnen een organisatie buiten de paden lopen? Komen activisten tegenwoordig vaker van rechts? Wordt verzet gekaapt door Nike en Apple? *Pussy riot; Hacktivism; Hip hop; Ghandi; Bansky; Klokkenuiders; Bob Dylan; Arabische Lente; Che Guevara; Krakers; Anders Breivik; Indignados; Wikileaks; Neonazi; Occupy; Greenpeace; Rode Brigades; Animal Liberation Front; Land Occupation; Pubertijd; Jihadi; Bokito.*

Op deze internationale conferentie staat 'resistance' centraal. Wat zijn nieuwe vormen van verzet? Welke functies heeft verzet? Is verzet in 2013 nog mogelijk?

De conferentie wordt geopend met een keynote lezing van Tony Jefferson, die zal ingaan op de hedendaagse implicaties van zijn boek 'Resistance through rituals'. De voertaal is Engels. Aanmelden en, indien u een paper wilt presenteren, een abstract indienen kan via website www.rechten.vu.nl/Resistance-conference-cultural-criminology. Ook papers over andere thema's die tot Culturele Criminologie behoren zijn welkom. Voor vragen kunt u zich richten tot Frank van Gemert; f.vangemert@rechten.vu.nl

COLOFON

Redactie:

J. van Wijk en M. Soudijn m.m.v. Charlotte Helmer

De Criminoloog wordt 2 x per jaar per e-mail verzonden aan de leden van de Nederlandse Vereniging voor K(C)riminologie en abonnees van het Tijdschrift voor Criminologie - TvC.

Correspondentieadres:

De Criminoloog, t.a.v. Charlotte Helmer
Postbus 71304
1008 BH Amsterdam
redactie.tvc@nscr.nl
www.criminologie.nl/nvk,
waar u zich ook kunt aanmelden als lid van de NVK